

Handläggare
Frida Plym Forshell
frida.plym-forshell@huddinge.se

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Utveckling av Sjödalsgymnasiet

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har tagit del av informationen i rapporten "Nystart för Sjödalsgymnasiet".
2. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att uppdra åt gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen att genomföra åtgärder enligt handlingsplan i bilaga 3 till föreliggande tjänsteutlåtande.
3. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att Sjödalsgymnasiets undervisning ska bedrivas i en byggnad, vilket medför att det så kallade "TK-huset" lämnas.
4. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att uppdra åt gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen att utreda lokalisering av VVS-programmet med anledning av beslut om att lämna "TK-huset" och åiterrapportera till nämnden i samband med nämndens sammanträde i maj 2021.
5. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att uppdra åt gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen att utvärdera utfallet av handlingsplanen och åiterrapportera till nämnden i samband med årsbokslut 2022.

Sammanfattning

De senaste åren har några medialt uppmärksammade händelser skett i närheten av Sjödalsgymnasiet. Händelserna har påverkat elevernas upplevelse av trygghet och skolans attraktivitet mycket negativt, vilket också fått negativa följder för skolans ekonomiska resultat.

Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen och skolledningen har vidtagit flera åtgärder, bland annat rörande ekonomi i balans och ökad trygghet. Förvaltningen har också låtit genomföra en utredning i syfte att identifiera ytterligare åtgärder för att komma tillrätta med skolans utmaningar. Utifrån resultatet av utredningen har en handlingsplan tagits fram.

Utredningen belyser olika perspektiv såsom skolans profil och programutbud, dess lokaler och olika former av trygghetsfrämjande samarbete. Förvaltningen rekommenderar fortsatt fokus på stärkt ekonomi och ökad trygghet. Detta

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Gymnasie- och
arbetsmarknadsförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Kommunalvägen 1-5

Tfn vxl 08-535 300 00

gaf@huddinge.se
www.huddinge.se

åstadkoms bland annat genom fortsatt arbete med nedskärning av kostnader och stärkt gemensam värdegrund, justering av programutbud, ändrat lokalutnyttjande och samverkan med andra förvaltningar och samhällsaktörer.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

De senaste åren har några medialt uppmärksammade händelser skett i närheten av Sjödalsgymnasiet, som är kommunens näst största gymnasieskola. Händelserna har påverkat elevernas upplevelse av trygghet och skolans attraktivitet mycket negativt, vilket också fått negativa följder för skolans ekonomiska resultat. Ekonomin var sedan tidigare ansträngd med anledning av att språkintruktionsprogrammet flyttades från skolan år 2019.

Under våren 2020 genomfördes en trygghetsbesiktning av Tryggare Sverige på uppdrag av gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen. Rapporten redovisades för gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden 2020-04-28, se bilaga 1. Rapporten pekade ut flera utvecklingsområden, bland annat rörande lokaler, skalskydd och social kontroll.

Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen och skolledningen har vidtagit flera åtgärder, bland annat rörande ekonomi i balans och ökad trygghet. Förvaltningen har också låtit genomföra en utredning i syfte att identifiera ytterligare åtgärder för att komma tillrätta med skolans utmaningar. Utifrån resultatet av utredningen har en handlingsplan tagits fram.

Pågående utvecklingsarbete

Stabil ekonomi och hög trygghet i Sjödalsgymnasiet

Skolledningen har i samarbete med förvaltningen vidtagit omedelbara åtgärder för att balansera ekonomin och öka tryggheten. De kostnadsbesparande åtgärderna inkluderar bland annat avveckling av cirka 40 medarbetare, vilket medför att skolan förväntas ha en driftbudget i balans från hösten 2021 och en totalekonomi i balans 2022.

Arbetet med ökad trygghet inkluderar aktivt värdegrundsarbete, ordningsfrågor och förändringar av lokalerna utifrån Tryggare Sveriges rekommendationer, vilket har gett positiva resultat. Antalet förstaårselever är stabilt, och antalet avhoppande andra- och tredjeårselever har minskat kraftigt.

Sjödalsgymnasiet har under hösten 2020 genomfört ytterligare trygghetsundersökning bland skolans elever. Undersökningen visar att tryggheten på skolan har ökat markant, den har dubblats sedan våren 2020. Detta är en positiv intäkt på att skolan, med både sin personal och sina elever, är på rätt väg gällande det värdegrundsarbete som pågått sedan våren 2020.

Resultatet av undersökningen visar även att de genomförda fysiska anpassningar med mål att öka tryggheten har fungerat. Skolan har fått färre entréer som gör att kontrollen över vilka som finns på skolan ökat. Cafeterian är flyttad till en plats där skolpersonal finns och rör sig regelbundet. Kontinuerligt samarbete med bland andra ungdomspolisen har minskat skolans utsatthet för organiserad gängrelaterad kriminalitet.

Preventiva insatser och samverkan på övergripande nivå

Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen deltar i kommunens preventions- och trygghetsskapande arbete mot alkohol, narkotika, droger, tobak och spel (ANDTS), våld i nära relationer och psykisk ohälsa. Arbetet sker i samverkan med socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, kommunstyrelsens förvaltning och kommunens trygghets- och säkerhetssektion.

Förvaltningen samverkar också med andra berörda förvaltningar och lokalpolisområde Huddinge för att förebygga psykisk ohälsa, missbruk och kriminalitet bland barn och unga. Arbetet sker bland annat inom ramen för operativa samverkansgruppen (OSG) och sociala insatsgrupper (SIG). Arbetet med SIG syftar till insatser för unga som riskerar att bli kriminella och som behöver stöd och hjälp för att bryta med kriminella nätverk och en kriminell livsstil. Positivt för gymnasiet är att samverkan kring just gymnasieelever lyfts och blivit mer synlig för alla inblandade. Detta gör att elever med problematik blir sedda och lättare kan få den hjälp eller det stöd de behöver.

Polisens riktade insatser mot gängkriminalitet i Storstockholmsområdet ger en positiv återverkning till all utbildningsverksamhet i Huddinge, inte minst i Sjödalsgymnasiet.

Stärkt ledarskap och koncernfokus

För att öka attraktiviteten och förbättra de generella resultaten i Huddinges gymnasieskolor krävs ett ökat så kallat koncernsamarbete, med större utbyte mellan skolorna i samtliga delar. Detta utvecklingsarbete pågår, och kommer att intensifieras. Det görs bland annat genom att skolornas rektorer uppdras att fortsätta utveckla former för gemensamt lärande, samt identifiera nya områden att samarbeta och samverka kring utifrån drift och ekonomi.

Att stärka och utveckla koncerntänkandet och samarbetet mellan skolorna bidrar dels till att utnyttja varje skattekrona effektivt, men också, och kanske än viktigare, till att höja kvaliteten i verksamheten. För Huddingeeleven och Huddingefamiljen är det därför centralt att samtliga våra skolor ständigt arbetar för utveckling av verksamheten.

Programutbud i kommunen

Förvaltningen genomför löpande översyn av programutbudet för att erbjuda kvalitativa skolor som är ett konkurrenskraftigt alternativ för Huddinges ungdomar. Sedan 2011 har antalet elever som söker yrkesprogram minskat i såväl riket som i

gymnasieregionen, vilket leder till små elevgrupper som inte ger ekonomiska förutsättningar att bedriva utbildning. Vidare prognostiseras ytterligare minskad efterfrågan av yrkesprogrammen i närtid, undantaget el- och energiprogrammet, men en generell ökning av efterfrågan på gymnasieplatser och ett framtida ökat behov av personer med yrkesutbildning. Förvaltningen ser att Huddinges kommunala gymnasier kan stärkas och positioneras för framtida behov genom en mer ändamålsenlig fördelning av högskoleförberedande respektive yrkesprogram mellan skolorna, vilket ger organisatoriska samordningsvinster och förutsättningar för profilerade, kvalitativa skolor.

Förutsättningar för spridning av introduktionsprogram till kommunens gymnasieskolor på en generell nivå bör utredas. Ur elevsynpunkt är det gynnsamt att studera vid en skola där en stor andel elever har goda kunskaper i svenska då detta påskyndar språkutvecklingen och därmed möjligheten till framgång i ämnesstudier som till största delen bedrivs på svenska.

Systematiskt kvalitetsarbete

Under 2020 påbörjades ett arbete att förbättra, förtydliga och anpassa gymnasieskolornas och vuxenutbildningens kvalitetsarbete med starkt fokus på vetenskaplig grund. Arbetet startade i maj 2020 med utvecklandet av kvalitetsredovisningar där verksamheterna tydligt fick redogöra och resonera kring sina resultat utifrån satta mål, hypoteser, koppling till vetenskap, beprövad erfarenhet och resultat. Denna forskningslitteracitet kräver att skolorna validerar, generaliserar, knyter an till teorier, visar vilken reliabilitet som varje skolas arbete har.

Resultat av utredningen

Utredningen om Sjödalsgymnasiet har genomlyst verksamheten ur många perspektiv och ger förslag till åtgärder inom följande huvudområden:

- Profil och programutbud
- Lokaler
- Samarbete

Profil och programutbud

I utredningen föreslås att Sjödalsgymnasiet låter begreppet ”hållbarhet” genomsyra hela verksamheten, bland annat genom att utveckla innehållet i befintliga program och erbjuda eleverna större möjlighet att utveckla förmågor inom kritiskt tänkande, medbestämmande, problemlösning och entreprenörskap. Utredningen föreslår även ett samarbete inom kommunen där elever är en del i beredningar, planprocesser och/eller demokratiprojekt.

Lokaler

Utredningen bedömer att arbetet med trygghetsfrämjande faktorer utmanas av nuvarande lokalutformning. Skolan har behov av sammanhållna och trivsamma utbildningslokaler för att skapa en tryggare miljö och attrahera fler elever. Utredningen föreslår därför bland annat att verksamheten förläggs i en skolbyggnad istället för två.

Samarbete

Förutsättningarna för att öka den upplevda tryggheten i Sjödalsgymnasiet är i stor utsträckning beroende av externa faktorer. Utredningen belyser behovet av intern och extern samverkan, med till exempel näringsliv, socialtjänst, polis, föreningsliv och andra kommuner.

Förvaltningens synpunkter

Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen har beaktat olika perspektiv i analysen av vilka åtgärder som tros ha bäst effekt för att vända utvecklingen i Sjödalsgymnasiet. Bland annat ekonomi, trygghet, ledarskap, skolkultur, faktorer som påverkar elevers skolval, nuvarande och kommande behov av gymnasieplatser, programutbud och konsekvenser av att avveckla eller omlokalisera program, och lokaler och deras utformning. Situationen är bekymmersam och kräver kraftfulla åtgärder. De insatser som redan har initierats bedöms ha god effekt, men de behöver kompletteras med flera. Förvaltningen har därför sammanställt en handlingsplan, se bilaga 3.

Trygghet

Förvaltningen bedömer att den främsta orsaken bakom skolans vikande elevunderlag är den upplevda tryggheten, och de åtgärder som satts in lokalt i skolan har redan haft positiv effekt. Lokalförändringar ger snabbt resultat medan värdegrundsarbete är mer tidskrävande. Skolans rektor med personal arbetar framgångsrikt och långsiktigt med att påverka skolkulturen i positiv riktning, vilket bland annat märks genom höjningen av andelen elever som upplever sig trygga. Fortsatt arbete med trygghetsfrämjande åtgärder behöver prioriteras och resultatet analyseras, till exempel genom ökat antal trygghetsmätningar och fortsatt dialog med eleverna.

Ekonomi och programutbud

Trygghetsfrågan har tyvärr också medfört ekonomiska utmaningar med anledning av det vikande elevunderlaget. Det är av yttersta vikt att ha en ekonomi i balans för att skapa handlingsutrymme för utveckling, både i relation till skolans utmaningar och framtida behov. De omedelbara åtgärder som genomförts förväntas medföra en driftekonomi i balans från höstterminen 2021.

Utöver direkta kostnadsbesparingar rekommenderar förvaltningen avveckling av hantverksprogrammet med inriktning frisör och teknikprogrammet då dessa utbildningar attraherar väldigt få elever och inte medger en hållbar ekonomi, se bilaga 4. Att stegvis implementera en hållbarhetsprofil i kvarvarande program och

verksamhet bedöms kunna stärka attraktionskraften i relation till nya elever och ge Sjödalsgymnasiet en konkurrensfördel.

Vidare rekommenderar förvaltningen att skolan samlokaliseras i en byggnad, vilket både stärker tryggheten och sänker skolans driftskostnader. Detta påverkar dock möjligheten att erbjuda VVS-programmet. Programmet har lågt elevunderlag men goda studieresultat. Förutsättningar för lokalavveckling parallellt med stärkta förutsättningar för VVS-programmet bör utredas.

”Sammanhållen skola”

Begreppet sammanhållen skola inbegriper flera aspekter. Fysiska aspekter som att skolan har entreér, helst endast en, som tydligt visar att nu kliver eleven in till Sjödalsgymnasiet och börjar sin skoldag. I det fysiska finns även att skolan ska jobba för att inte vara utspridd i flera olika byggnader och att den har en inre miljö som upplevs som trygg och inspirerande. Den största icke-fysiska aspekten kopplar till det värdegrundsarbete som Sjödalsgymnasiet aktivt har arbetat med bland elever och personal under 2020. Arbetet är en grundsten i elevers och personals upplevda trygghet, men även en grundsten i skolkulturen. I det arbetet bidrar även utvecklandet av en hållbarhetsprofil som genomsyrar alla delar av skolans verksamhet. Den hållbara demokratiska principen, att vara delaktig och påverka sin skola och arbetsplats och ökat elevinflytande är och förblir en integrerad del i Sjödalsgymnasiets värdegrundsarbete.

Samverkan

Sjödalsgymnasiets lokalisering i absolut anslutning till Huddinge centrum och tågstationen är utmärkt ur pendlingsperspektiv men skapar utmaningar ur trygghetsperspektiv. De händelser som bedöms ligga bakom den låga tryggheten hos eleverna har skett utanför skolans område i centrum och under elevernas transport till skolan. Det trygghetsfrämjande arbetet behöver därför även framgent utföras i nära samverkan med aktörer som arbetar med trygghetsfrågor i det omkringliggande samhället, som till exempel polis, bussbolag, andra kommuner, och kommunens övriga förvaltningar och bolag, vilket även konstateras i utredningen.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

De föreslagna åtgärderna bedöms leda till en hållbar ekonomi i balans samt ett mer effektivt utnyttjande av skattemedel över tid. Vissa lokalrelaterade åtgärder kan dock medföra en initial investeringskostnad. För dessa bör en fördjupad analys och beräkning av tidpunkt för balans mellan investeringskostnad och ökade intäkter/minskade kostnader genomföras.

Hemkommunen ska erbjuda ett allsidigt urval av nationella gymnasieutbildningar och gymnasiesärskolautbildningar och samtliga introduktionsprogram. Kommunen kan anordna utbildningarna i egen regi eller erbjuda via samverkan med andra kommuner/regioner. Ett allsidigt urval av nationella program mot vilka programinriktat val inriktas ska erbjudas. Även om Huddinge kommun erbjuder

färre yrkesprogram än i nuläget bedömer gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen att bestämmelsen om allsidigt urval fortfarande uppfylls för nationella program, men att utbudet av programinriktat val behöver bevakas.

En elev som har påbörjat en utbildning på ett nationellt program, en nationell inriktning eller särskild variant har rätt att fullfölja sin utbildning hos huvudmannen eller inom samverkansområdet. Det innebär att om kommunen avvecklar en utbildning behöver kommunen erbjuda en gymnasieplats på en annan av kommunens skolor, komma överens med en annan skolenhet inom gymnasieregionen om att eleven kan fullfölja sin utbildning där eller fortsätta bedriva utbildningen tills kvarvarande årskurser har genomgått sin utbildning.

Frida Plym Forshell
Gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Patrick Vestberg
Verksamhetschef gymnasium och
vuxenutbildning

Bilagor

- Bilaga 1. Rapport från Tryggare Sverige
- Bilaga 2. Rapport från utredningen "Nystart för Sjödalsgymnasiet"
- Bilaga 3. Handlingsplan
- Bilaga 4. Elevunderlag per program, Sjödalsgymnasiet, Sågbäcksgymnasiet och Huddingegymnasiet